

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

WYDAWNICTWO KURJI DIECEZJALNEJ.

Adres Redakcji: Siedlce, Kurja Diecezjalna.

W sprawach prenumeraty i innych administracyjnych adres: Kurja Diecezjalna, Siedlce

Zeszyty zamienne i egzemplarze recenzyjne należy nadsyłać pod adresem Redaktora, ks. Juljana Rystera, Siedlce.

DZIAŁ URZĘDOWY.

I. Dokumenty.

1. Przeniesienie katedry i kapituły katedralnej z Janowa do Siedlec.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI,
ad perpetuam rei memoriam.

Pro recto et utili dioecesis regimine expedit, ut Episcopus Sedem habeat in ea civitate, quae praestantior est, aliisque civitatibus et oppidis viarum facilitate commodior.

Cum itaque in dioecesi Podlachiensi civitas Siedlce existat, quae maior est inter omnes civitates, et ob suam collocationem fere in media regione et propter viarum commoditatem ab omnibus adiri sacile potest, Nos iuxta vota Venerabilis Fratris Episcopi Podlachien-
is, necnon Capituli Cathedralis, episcopalem Sedem, hucusque in oppido Janów positam, ad civitatem Siedlce, una cum Capitulo Cathedrali, transferendam censuimus.

Quare, suppleto, quatenus opus sit, quorum intersit aut sua interesse praesumant consensu, de Apostolicae potestatis plenitudine a civitate Janów Sedem episcopalem ad civitatem Siedlce transferimus eamque in Sedem Episcopalem dioecesis Podlachiensis constituimus, cum omnibus iuribus, privilegiis, honoribus et praerogativis quibus hucusque praefata civitas Janów et ceterae episcopales Sedes in Polonia gaudent — ac praeterea Ecclesiam parochialem sub titulo *Immaculae Conceptionis Beatae Mariae Virginis* in civitate Siedlce sitam — in Ecclesiam Cathedrali ipsius dioecesis Podlachiensis erigimus.

Ad haec omnia executioni mandanda deputamus Venerabilem Fratrem hodiernum Episcopum Podlachensem eidem tribuentes facultates omnes ad id necessarias et opportunas, facto tamen Ei onere intra sex menses a data praesentium computandos, ad S. Congregationem Consistorialem mittendi authenticum exemplar peractae executionis.

Quae autem hisce Litteris, Apostolica auctoritate a Nobis decreta sunt, nulli hominum, ullo nunquam tempore infringere aut iis repugnare, vel quomodolibet contraire liceat; si quis autem, quod Deus avertat, hoc attentare praesumpserit, sciat obnoxium se evasurum esse poenis a sacris canonibus contra obsistentes exercitio ecclesiae iurisdictionis statutis.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Domini Milliesimo nongentesimo vigesimo quarto, die vigesima quinta mensis Januarii, Pontificatus Nostri anno secundo. F. B.

Octavius Card. Cagiano S. R. E. Cancellarius

Raphaël Virili Protonotarius Apostolicus

Leopoldus Capitani Pro Reg. ex spec.

Fraciscus Bersani

Cancellariae Apostolicae Adiutor a studiis

Alfridus Marini Plumbator

P. Manzia Scriptor Apostolicus.

Dekret egzekucyjny.

Nr. 1729/24.

Siedlce, die 29 aprilis 1924 an.

Henricus Przeździecki

S. Theol. Doctor

Dei miseratione et Sedis Apostolicae gratia

Episcopus Podlachiensis.

DECRETUM.

In nomine Domini. Amen.

Una cum erectione dioeceseos Podlachiensis, bulla Pii VII Papae „Ex imposita Nobis“ de die 2 Julii 1818 an., residentiae episcopali provisum erat, disponente eodem Summo Pontifice, qui ibidem scribebat: „novam Episcopalem Sedem Podlachiensem nuncupandam, in Collegiata ecclesia sub titulo SS. Trinitatis oppidi de Janów nuncupato, evehimus et constituimus, Collegiatam eandem ad Cathedralis dignitatem ac oppidum praefatum ad civitatis episcopalis honorem extollendo“.

Qui rei status permanebat usque ad emissionem edicti imperialis diei 22 Maji 1867 anni, quo sub authocrata Russico dioecesis Podlachiensis audacter et injuste supprimebatur.

Non defuit tamèn nobis misericors Deus, tristissimo huic statui succurrens. Etenim benignitate Benedicti XV Papae dioecesis Podlachiensis resuscitata erat, Nosque, licet indigni, die 24 Septembris 1918 an. ad munus episcopi resuscitatae dioecesis ab eodem Augustissimo Pontifice electi eramus. De bono gregis, Nobis clementissime commissi, jugiter cogitantes, efflagitavimus a Sancta Sede de-

cretum erectionis seu restitutionis Capituli Cathedralis Podlachiensis, a S. Congregatione Consistoriali sub die 25 Novembris 1919 a. Nr. 544/19 emissi. Hinc factum est, ut ecclesiae cathedrali Nostrae in oppido Janów existenti omnino provisum esset.

Non tamen in ordinanda dioecesi defuerunt multa incommoda ac difficultates sat notabiles. Residentia episcopalis restituae dioeceseos in angulo, a centro dissito, nec commoditate viarum praedito, reperiebatur.

Quapropter episcopatus noster, iussis Benedicti XV Papae obsecundans, die 11 decembris 1917 anni exhibendo album candidatorum ad sedes episcopales in provincia Varsaviensi, unacum propositione candidati ad sedem Podlachiensem, rogabat Sanctissimum Patrem, ut residentia ejusdem episcopi in Siedlce assignaretur. Hinc factum est, ut in recensione officiali „Annuario Pontificio“ ab anno 1919 Siedlce, uti residentia episcopalis, indicaretur.

Sanctissimus tandem Dominus Noster, Pius XI Papa, qui et personaliter olim dioecesim visitare et statum rei in loco lustrare dignatus est, benignissime indigentis nostris providens, bulla die 25 Januarii 1924 an. data, causam residentiae episcopalis in dioecesi hac Podlachiensi „de Apostolicae potestatis plenitudine“ solvit Nobisque in eadem bulla injungendo officium, ut decisionem praedictam executioni mandarem.

Insistendo igitur cum omnimoda obedientia ac plenissimo filiali obsequio iussis Augustissimi Pontificis, praesenti decreto, ad normam can. 49, 53-56, 62, statuimus atque decernimus ea, quae sequuntur:

1-o Bulla ab Augustissimo Pontifice Pio XI Papa Nobis perlata die 25 Januarii 1924 an., in charta pergamenti conscripta, unacum sigillo in plumbo appendente, a Nobis authentica ac integra, ad normam can. 53 recognoscitur, qua in re nullum dubium moveri potest.

2-o Praedictae bullae tenore, ad normam can. 49, intellecto, episcopalis Sedes in dioecesi Podlachiensi, hucusque in oppido Janów posita, ad civitatem Siedlce transfertur „cum omnibus iuribus, privilegiis, honoribus et praerogativis, quibus hucusque praefata civitas Janów et ceterae episcopales Sedes in Polonia gaudent“.

3-o Insuper a Sanctissimo Domino benignissime indulta est erectio ecclesiae sub titulo „Immaculae Conceptionis Beatae Mariae Virginis“ in civitate Siedlce sitae, in ecclesiam Cathedralem hujus dioecesis Podlachiensis, quapropter declaramus atque firmum esse pronuntiamus, ea omnia, quae decreto suprascripto S. Congregationis Consistorialis de erectione seu restitutione Capituli Cathedralis Podlachiensis et conceduntur et praecipuntur, omnino pro ecclesia, sub titulo „Immaculae Conceptionis Beatae Mariae Virginis“ in civitate Siedlce ita valere ac proinde Capitulum Nostrum Cathedrale, abhinc sub titulo „Immaculae Conceptionis Beatae Mariae Virginis“ nuncupandum, ad hanc ecclesiam transferri, integris manentibus statutis ejusdem Capituli, a Nobis die 22 Decembris 1920 an. № 2633 approbatis atque ad S. Congregationem S. Concilii sub die 10 Octobris 1923 an. № 3645 transmissis.

4-o Cum vere placuerit Sanctissimo Domino Nostro, per Breve Apostolicum de die 20 Februarii 1924 an. № 249, ecclesiam sub titulo SS. Trinitatis in oppido Janów, quae hucusque sedes fuit Capituli Cathedralis dioecesis Podlachiensis ad gradum et honorem Collegiatae evehere, ne cultus divinus quidquam detrimenti capiat, neve fideles

cessationem officiorum sollemnum in dicta ecclesia aegre ferrent, volumus ac praecipimus, ut a die 1 Septembris 1924 an., qua incipiunt officia Conlegiatae propria, praesens decretum translationis Capituli Cathedralis vim suam habeat atque computando ab hac die, seu a die 1 Septembris a. c., incipiant omnia officia Capituli Nostri Cathedralis in ecclesia sub tit. „Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis“ in civitate Siedlce, quae proinde ecclesia Cathedralis ab hac die recenseatur ac omnibus honoribus, qua ecclesia Cathedralis, prosequatur.

5-o Quapropter ad normam legum liturgicarum et anniversarium Dedicationis ecclesiae sub tit. „Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis“, utpote Cathedralis, abhinc die propria, i. e. 21 Septembris celebranda est, ecclesiae vero SS. Trininitatis in Janów dies anniversaria consecrationis quotannis die 11 Octobris sollemiter recolatur.

6-o Praecitatae tandem Bullae authenticum exemplar in actis Curiae Nostrae Dioecesanae omni qua par est diligentia et sollertia servandum ejusque transsumptum, fideliter confectum, Illustrissimo Capitulo Cathedrali Podlachiensi unacum authentico exemplari hujus decreti communicandum esse statuimus, ut similia transsumpta, ad normam can. 335 § 2 necnon stat. 15 Synodi Dioecesanae Podlachiensis ex a.1923, publici iuris fiant per promulgationem in foliis officialibus dioecesanis mense Julio a. c. edendis.

Iterum iterumque memoriae praesertim Capitularium Nostrorum commendare lubet novum hoc benignitatis Augustissimi Pontificis, benevolentissimi Patriae nostrae Protectoris ac Tutoris, documentum. Probe novimus, eximias partes Eidem Personae Dignissimae ac peculiariter Colendissimae in resuscitanda dioecesi, in Capituli restitutione attribuendas esse. Satis igitur animum gratissimum Optimo Patri exprimere non valemus. Praesidio igitur affectibus nostris jugis beneficiorum recordatio fiat. Unde et Capitulo Nostro et omibus e cleri et fidelium coetu memoriam in aevum Sanctissimi Domini Nostri PII XI PAPAE servandam, fuis scilicet ad Deum incessantibus precibus, omni studio commendamus.

Haec quidem pro officii Nobis commissi executionis mandati Augustissimi decernentes, praedictorum fidem publicam nominis proprii signatione ac sigilli appositione facimus ac firmamus.

Datum in civitate Siedlce, die 29 aprilis, quae erat Feria III post Dominicam in Albis, anno Domini 1924.

† *Henricus episcopus.*

(L. S.)

Cancellarius Curiae

S. S. Praelatus Domesticus, Canonicus Cap. Cathedr. *Julianus Ryster.*

2. Utworzenie kolegiaty i kapituły przy kościele Trójcy Przenajśw. w Janowie

(Breve Apost. Nr. 249)

PIUS PP. XI.

Ad perpetuam rei memoriam — Cum Venerabilis Frater Henricus Przeździecki, Episcopus Podlachiensium, enixis precibus Nos flagita-
verit, ut Ecclesia in oppido vulgo Janów, quae hucusque sedes fuit
Capituli Cathedralis dioecesis Podlachiensis, erigretur, Apostolica
Nostra auctoritate, in Conlegiatam, Nos id peropportunum fore cen-
sentes, atque in christiani nominis incrementum summopere cessu-
rum, oblatis precibus benigne annuendum existimavimus. Quam ob
rem, audito Venerabili Fratrem Nostro Cajetano S. R. E. Cardinali De
Lai, Episcopo Sabinensi, Consistorialis Congregationis Secretario,
omnibusque rei momentis attento ac sedulo studio perpensis, **M o t u**
p r o p r i o atque ex certa scientia et matura deliberatione Nostris, deque
Apostolicae potestatis plenitudine, praesentium vi, perpetuumque in
modum, Ecclesiam oppidi Janów, in dioecesi Podlachiensi, ad gradum
et honorem Conlegiatae sub titulo SS. Trinitatis evehimus, cum om-
nibus iuribus, indultis ac privilegiis, quibus ceterae Conlegiatae Sa-
crae aedes, praesertim in Polonia, ex iure vel legitima consuetudine
fruuntur.

Decernimus insuper ut Capitulum Conlegiale quatuor Dignitati-
bus atque octo Canonicis constet, quibus uti liceat iisdem insignibus,
quae Capitulo Cathedrali Podlachiensi concessa sunt, hoc tamen di-
scrimine, nimirum, ut in distinctorio canonicali pro monogrammate
B. XV nomen Nostrum imponatur P. XI.

Mandamus simul, ut supra nominatus Episcopus Podlachiensis
hac prima vice tum Dignitates, tum Canonicatus libere conferat; in
posterum vero eorum provisio ad normam iuris communis fiat.

Quoniam vero presbyteri in canonicos eligendi aliis Ecclesiasti-
cis muniis, praecipue animarum curae in praesens vacant, ac prae-
terea canonicales praebendae deficiunt, Nos, quousque ipsi canoni-
catus, sic erecti, congrua careant praebenda, eosdem capitulares
a residentia penes Ecclesiam Conlegiatam et ab oneribus choralibus
interea eximimus ac dispensamus, ea tamen iniuncta lege, ut
Missa Conventualis diebus Dominicis, de praecepto festis, nec non
feriis quintis, rite celebretur; saltem hora tertia, vel nona ante Mis-
sam Conventualem choraliter recitetur; atque singulis diebus Domi-
nicis ac de praecepto festis vesperae decantentur.

Porro praecipimus ut dignitates et canonici memorati, ante quam
possessionem ineant, praescriptam fidei professionem ac iuramentum
contra errores modernistarum emittere teneantur.

Ad haec autem omnia executioni mandanda Episcopum ipsum
Podlachiensem deputamus, eidemque facultates omnes ad id neces-
sarias atque opportunas tribuimus; imposito tamen onere ut intra
sex menses a praesentium Litterarum signatura computandos, authen-
ticum peractae executionis exemplar ad Consistorialem Congregatio-
nem transmittatur.

Haec concedimus, edicimus decernentes praesentes Litteras fir-
mas, validas, atque efficaces semper extare ac permanere suosque

plenos atque integros effectus sortiri atque obtinere, illisque ad quos pertinent, sive pertinere poterunt, nunc et in posterum perpetuo suffragari; sicque rite iudicandum esse ac definiendum; irritumque ex nunc et inane fieri, si quidquam secus super his a quovis, auctoritate qualibet, scienter siye ignoranter attentari contigerit.

Non obstantibus contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die XX m. Februarii, anno MCMXXIV, Pontificatus Nostri Tertio.

(L. S.)

P. Card. Gasparri
a Secretis Status.

Dekret egzekucyjny.

№ 1730/24.

Siedlce, die 29 aprilis 1924 an.

Henricus Przeździecki

S. Theol. Doctor

Dei miseratione et Sedis Apostolicae gratia

Episcopus Podlachiensis.

DECRETUM.

In nomine Domini. Amen.

A remotissimo tempore ecclesia SS. Trinitatis in oppido vulgo Janów privilegiis prae ceteris hujus Podlachiensis dioeceseos aedibus sacris ditata erat. Etenim exstant vestigia iam initio saeculi XVIII ecclesiam hanc honoribus Collegiatae praeditam fuisse et quidem iisdem iuribus ac privilegiis munitam, quibus ecclesia Insignis Collegiatae Varsaviensis gaudebat.

Qui status rei permanebat usque ad erectionem dioeceseos Podlachiensis. Tunc enim Pius VII Papa in Bulla „Ex imposita Nobis“ sub die 2 Julii 1818 a., mentionem Collegiatae Janoviensis faciebat, dum scribebat; „novam Episcopalem Sedem Podlachiensem nuncupandam, in Collegiata ecclesia sub titulo S. Trinitatis oppidi de Janów nuncupata erigimus et constituimus, Collegiatam eandem ad Cathedralis dignitatem... extollendo“.

Nuperrime vero placuit Augustissimo Pontifici Nostro Pio XI Papae benignissime providere indigentis Nostrae dioeceseos atque Bulla, die 25 Januarii 1924 an. emissa, Capitulum Cathedrale Podlachiense ad ecclesiam parochialem s. t. „Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis“ in civitate Siedlce, utpote in residentia episcopali sitam, transferre.

Ne igitur e prisca dignitate ecclesia SS. Trinitatis in Janów decideret, id quidem aegre ferentibus fidelibus, neve imminutio cultus divini ob loci piam memoriam accideret, humanissime rogabamus Sanctissimam Paternitatem, ut hisce casibus benignissime provideret. Beatissimus Pater aurem benignissimam, praebere votis Nostris non recusavit. Per Breve Apostolicum, sub die 20 Februarii 1924 an.

Nr. 249 datum „Motu proprio atque ex certa scientia et matura deliberatione deque Apostolicae potestatis plenitudine, perpetuum in modum, Ecclesiam oppidi Janów, in dioecesi Podlachiensi, ad gradum et honorem Conlegiatae sub titulo SS. Trinitatis evexit, cum omnibus iuribus, indultis ac privilegiis, quibus ceterae Conlegiatae sacrae aedes, praesertim in Polonia, ex iure vel legitima consuetudine fruuntur“. Executio huius gratiae Nobis in eodem Brevi commissa est.

Quapropter cum omnimoda pietate filiali, cum plenissimo iussis Sanctae Sedis obsequio, praesenti decreto, ad normam can. 49, 53, 55, 56, statuimus atque ea, quae sequuntur praescribimus:

1-o Perlatae Nobis litterae, seu Breve Apostolicum, sub die 20 Februarii 1924 an. Nr. 249 sub annulo Piscatoris datum, authenticum ac integrum, ad normam can. 53, a Nobis recognoscitur.

2-o Insistendo tenori memoratarum litterarum, ad normam can. 49, declaramus: ecclesiam sub titulo SS. Trinitatis in oppido Janów, hucusque Cathedralis in dioecesi Podlachiensi, a Sanctissimo Domino Nostro Pio XI Papa ad gradum et honorem Conlegiatae sub eodem titulo SS. Trinitatis esse evectam eique ab Eodem Augustissimo Pontifice attributa esse „omnia iura, indulta ac privilegia, quibus ceterae Conlegiatae sacrae aedes, praesertim in Polonia, ex iure vel legitima consuetudine fruuntur“.

3-o A Sanctissimo Domino decernitur, ut Capitulum Conlegiale Janoviense quatuor dignitatibus atque octo canonicis constet. Attentis igitur legitimis nostris consuetudinibus atque constitutione Capituli Cathedralis, decreto Nostro de die 22 Februarii 1920 an Nr. 691 praescripta, declaramus atque in perpetuum valitum decernimus, ut nomine dignitatum Capituli Conlegialis Janoviensis, servato ordine praecedentiae, prout recensentur, quatuor praelaturae: decani, archidiaconi, scholastici et custodis veniant et retineantur; insuper, ad mentem can. 398, volumus ac mandamus, ut duo e Capitularibus huius Conlegiatae officium canonici theologi et poenitentarii adimpleant.

4-o Sanctitas Sua benignissime concedit, ut Dignitatibus et Canonicis Capituli Conlegialis Janoviensis „uti liceat iisdem insignibus, quae Capitulo Cathedrali Podlachiensi concessa sunt, hoc tamen discrimine nimirum, ut in distinctorio canonicali pro monogramate „B. XV“ nomen Augustissimum „P. XI“ imponatur“. Quapropter stricto iniungimus, ut adamussim serventur insignia, decreto S. Congregationis Consistorialis de die 25 Novembris 1919 an Nr. 544/19, Capitulo Nostro Cathedrali elargita: „ut dignitates et canonici, pro more in Polonia recepto, gestare possint distinctorium, iuxta exemplar tunc S. Congregationi exhibitum, adnexum catenae aureae e collo pendenti; atque, extra Missae celebrationem, annulum, itemque uti possint habitu piano praelatio; necnom cappa magna romana festis sollemnioribus, aliis vero diebus manteletto violaceo cum zona rubini coloris ac rochetto. In ceteris vero omnibus Sanctitas Sua voluit, ut iuris communis praescripta adamussim serventur“. Quibus attentis praecipimus, ut in statutis Capituli Conlegialis Janoviensis condendis ratio habeatur eorum, quae art. 61—70 Statutorum Capituli Nostri Cathedralis exhibentur.

5-o Mandat simul Nobis Summus Pontifex, ut hac prima vice tum Dignitates tum Canonicatus Capituli Conlegialis Janoviensis libere conferamus; in posterum vero provisio eorum ad normam iuris

communis fiat. Voluntas Supremae Auctoritatis adamussim quidem implenda in perpetuum declaratur.

6-o Neque praetermittimus neque unquam praetermissam Nos patiemur illam pariter dispositionem Sanctae Sedis, quae sonat: „praecipimus, ut dignitates et canonici memorati, antequam possessionem ineant, praescriptam fidei professionem ac iuramentum contra errores modernistarum emittere teneantur“, qua in re obligationem, statutis 1, 2. 3-o, 3 — 7, 9 — 10 Synodi Nostrae Dioecesanæ 1923 an. descriptam, Capitularibus Conlegiatae Janoviensis stricte observandam gravissime inculcamus.

7-o De obligationibus Capitularium Conlegiatae Janoviensis in Brevi edocemur verbis: „Quoniam vero presbyteri in canonicos eligendi aliis Ecclesiasticis muniis, praecipue animarum curae in praesens vacant, ac praeterea canonicales praebendae deficiunt, Nos, quousque ipsi canonicatus sic erecti congrua careant praebenda, eosdem Capitulares a residentia penes Ecclesiam Conlegialem et ab oneribus choralibus interea eximimus ac dispensamus, ea tamen iuncta lege, ut Missa Conventualis diebus Dominicis, de praecepto festis, necnon feriis quintis, rite celebretur; saltem hora tertia vel nona ante Missam Conventualem choraliter recitetur, atque singulis diebus Dominicis, ac de praecepto festis Vesperae decantentur“. Quo adusque igitur praebendae canonicales deficiunt, ad normam can. 55, declaramus Capitulares Conlegiatae Janoviensis gaudere praedicta dispensatione a lege residentiae et officio choralis, iis autem, quae a Sanctissimo Domino pro obligationibus adimplendis caventur et strictissime servatis et fideliter instatutis, ad normam can. 410 condendis, recensitis.

8-o Perennis quidem memoria sollempniter celebranda est Sanctissimi Domini Nostri Pii XI Papae, qui quantam in restauranda et ordinanda dioecesi partem habuerit, omnes perspectum habemus, quare humilliter rogabamus Beatissimum Patrem, ut, praeter alia insignia, Nomen Suum Augustissimum Nobis, clero populoque Podlachiensi aestimatissimum, in distinctorio monogrammate impressum, in perpetuum Capitularibus Conlegiatae Janoviensis gestare permittat, insimul usum zonae rubini coloris ad habitum, Capitularibus Cathedralibus Nostris iam pridem concessum, etiam membris Capituli Conlegialis non recuset, quo signo ante oculos et cleri et fidelium continua recordatio ponatur illius sanguinis, cujus effusione Martyres Podlachienses suam erga Ecclesiam Sanctamque Sedem et fidelitatem et pietatem tam copiose testati sunt. Pro officio, quo in Domino fungimus et pro obedientia, omnibus sine exceptione aut remissione Sanctae Sedis mandatis debita, vigiles Nos semper erimus, ut Capitulum Conlegiatae Janoviensis et cuncto clero et universis fidelibus exemplo praelucens observationi horum praescriptorum praecipue quam fidelissime incumbat.

9-o Executioni mandantes ea, quae Sanctitati Suae per Breve supracitatum Nobis committere placuit, diem 1 Septembris 1924 anni assignamus, qua et officia cathedralia, decreto Nostro de die 29 aprilis 1924 an. Nr. 1729, in ecclesia, recenter ad Cathedralium evecta, incipienda praescribuntur et insimul cultus Dei in ecclesia Conlegiata SS. Trinitatis in Janów, iuxta tenorem praesentis decreti, introducatur; promulgationis vero causa, ad normam can. 335 § 2 necnon stat. 15 Synodi Nostrae Dioecesanæ ex anno 1923, praecipimus,

ut integer textus et Brevis et huius decreti authenticum transsumptum in foliis officialibus dioecesanis, mense Julio anni cur. edendis, publici iuris fiat; ipsumque Breve Apostolicum in actis Curiae cum omni reverentia servetur, ejusque transsumptum unacum praesenti authentico exemplari cum Capitulo Conlegiatae Janoviensis communicetur.

„In christiani nominis incrementum summopere cessurum“ hanc gratiam erectionis Conlegiatae emisit Augustissimus Pontifex. Non possumus, quin verba illa gratissima alte cordibus Capitularium Conlegiatae Janoviensis infigenda commendemus, ut scilicet cooperatores Nostri in salute animarum strenui permaneant, atque rependentes gratum pro benevolentia Summi Pontificis sensum, devotissime Cathedrae Petri sint devincti ceteroque clero, gestando Nomen Colendissimum Patris nostri ac Patriae Protectoris eximii, PII XI PAPAE, exemplo sint ad perpetuam Optimi Benefactoris memoriam recolendam.

Datum in residentia Nostra episcopali, in civitate Siedlce, die 29 aprilis, quae erat Feria III post Dominicam in Albis, anno Domini 1924, sub sigillo Nostro atque manus propriae signatione.

(L. S.)

† *Henricus episcopus.*

Cancellarius Curiae

S. S. Praelatus Domesticus, Canonicus Cap. Cathedr. *Julianus Ryster.*

II. Rozporządzenia Stolicy Apostolskiej.

1. Treść: „*Acta Apost. Sedis*“ Nr. 5:

Acta Pii PP. XI: I. Motu proprio: a) de oratorio S. Petri, p. 177; b) de magisteriis in re biblica, p. 180. II. Litterae Apostolicae, p. 182. III. Epistolae, p. 184.

Acta SS. Congregationum: S. *Congregatio Consistorialis:* Provisio Ecclesiarum, p. 188.—S. C. *Concilii:* S. Severi. Funerum, p. 188. S. C. *de Religiosis:* 1. Approbationes, p. 191. II. Instruction sur la clôture des moniales, p. 192.—S. C. *de Propaganda Fide:* 1. Designationes p. 197. II. Approbationes, p. 197.—S. C. *Rituum:* 1. Romana, de Missa votiva Ss. App. Petri et Pauli, 198. II. Harlemen. De Festo Boni Pastoris, p. 199.

Acta Tribunalium: S. R. *Rota:* Bogoten. Citatio edictalis, p. 200.

Diarium Romanae Curiae.

2. Treść „*Acta Apost. Sedis*“ Nr. 6:

Acta Pii PP. XI: Indictio Anni Sancti 1924, p. 209. Constitutio Apostolica, p. 216.—Litterae Apostolicae, p. 219.—Epistolae, p. 225.

Acta SS. Congregationum: S. *Congregatio Consistorialis:* Provisio Ecclesiarum, p. 242.—S. C. *de Propaganda Fide:* 1. Decretum de praecedentia Missionariorum apostolicorum, 243. II. Decretum de Praeside Unionis Cleri Missionariae pro Gallia, p. 244. III. Nominationes, p. 244.—S. C. *Rituum:* I. Andegaven. Decretum de virtutibus Ven. Mariae a S. Euphrasia Pelletier: p. 245. II. Dubia, p. 248.

Acta Tribunalium: S. R. *Rota:* Annecien. Citatio edictalis, p. 250.

Acta Officiorum: *Pontificia Commissio ad Codicis canones authentice interpretandos:* Dubia soluta ab Emo Praeside, p. 251.

Diarium Romanae Curiae.

3. Ogłoszenie Powszechnego Jubileuszu na Rok Święty 1925.

PIUS BISKUP

SŁUGA SŁUG BOŻYCH

wszystkim wiernym w Chrystusie czytającym to pismo pozdrowienie i Apostolskie Błogosławieństwo.

Wzorując się na nieskończonem miłosierdziu Bożem, dąży Kościół do tego, by osobliwemi drogami i sposobami zachęcić i pobudzić do przebłagania winy i do życia poprawy ludzi, którzy jużto wyrzuciwszy wiarę z duszy, jużto z lenistwa i opieszałości, zwykli zaniedbywać zwyczajne środki zbawienia, a o karach z rąk sprawiedliwego Boga nawet nie myślą, ani się nad nimi należycie i skutecznie zastanawiają. Taką właśnie niezwykłą pomoc ku odnowieniu dusz waszych przynosi wam, ukochani synowie, szczęśliwie Wielki Jubileusz, który według zwyczaju i ustanowienia poprzedników ma się odbyć w roku przyszłym w tem świętem Mieście. Jak wiadomo, zwykł on nazywać się także rokiem świętym, gdyż najświętsze obrzędy poprzedzają, towarzyszą mu i zakończają go i nader stosownem jest do szerzenia świętości obyczajów.

Jeżeli zaś kiedykolwiek, to dziś w szczególności należy wam powtórzyć i przypomnieć słowa Apostoła Pawła: *Oto teraz czas przyjemny, oto teraz dzień zbawienia*. Wszak nie znajdziecie czasu bardziej odpowiedniego i dogodnego do uzyskania skarbów pojednania i łaski. I niewątpliwie Kościół z natchnienia Bożego ustanowił w pewnych odstępach czasu ten rok przebłagalny, a jak inne obrzędy przejął zbawiennie, głębsze atoli nadając im znaczenie i większą skuteczność, ze Starego Zakonu, tak też i rok ten wprowadził w zwyczaje chrześcijańskie na wzór roku sobotniego. Czyż bowiem wielkie dobrodziejstwa, jakie z ustanowienia Bożego obchodzony co 50 lat rok jubileuszowy przynosił żydom, nie zapowiadały i nie oznaczały tych łask, jakie wiernym w ciągu świętego roku do uzyskania polecamy? Wprawdzie przyczyny obydwu podobne, lecz łaski obecne o tyle przewyższają dawne, o ile rzeczy duchowe celują nad ziemskimi. Żydzi w roku sobotnim odzyskiwali majątki, które były przeszły w obce ręce „na własne posiadanie”; niewolnicy wracali wolni do „pierwotnej rodziny”, dłużnikom darowano długi — to wszystko dokonywa się i skutecznia pomyślniej w roku przebłagalnym. Wszyscy bowiem, którzy w duchu pokuty wypełnią w ciągu roku jubileuszowego zbawienne polecenia Stolicy Apostolskiej, odzyskają napowrót całą obfitość zasług i łask, utraconych przez grzech, wyswobodzą się z twardej niewoli szatana, tak, iż cieszyć się będą wolnością, którą *Chrystus nas uwolnił*, tudzież zmyją wszystkie kary za winy i występki, korzystając z przeobfitych zasług Jezusa Chrystusa, Najświętszej Marii Panny i Świętych.

Trwający przez cały rok obchód Wielkiego Jubileuszu ma za cel nie tylko pojednanie się z Bogiem poszczególnych jednostek i uleczenie ich chorób, bowiem w tym *czasie przyjemnym*, poza nawiedzaniem miejsc świętych i licznymi praktykami pobożnymi, publicznie i prywatnie podjętymi, pomoc przeobfitych łask z nieba wielkie będzie mieć znaczenie dla pobudzenia dusz do większej doskonałości i odro-

dzenia społeczeństwa. Jak bowiem nieposzanowanie prawa przez jednostki, wyrządza szkodę ogółowi, tak naprawa jednostek i dążenie do życia doskonalszego społeczność ludzką odradza i ściślej jednoczy z Jezusem Chrystusem. Niechaj tedy ową naprawę społeczeństwa, w obecnych warunkach, przyspieszy ogłoszony Jubileusz. Bo chociaż sprawa katolicka w ostatnich czasach nie małe odniosła korzyści, a ludzie — długim i wielokrotnym doświadczeniem nauczeni, jak próżną jest nadzieja lepszego bytu i jak niespokojnem jest serce, gdy Boga odrzuci — zdają się coraz goręcej łaknąć wiary, to jednak należy rozpętane nieludzie namiętności tak ludów, jak narodów nagiąć do prawa ewangelicznego, a ludzi zjednoczyć między sobą miłością Bożą. Trudno bowiem wyobrazić sobie, by bratnie współżycie narodów i trwały pokój powrócił, jeśli w tę miłość, uspioną lub zupełnie porzuconą czasu ostatniej wojny, nie obloką się obywatele, jeśli nią nie będą owiane prawa rządzących. Nie potrzeba zatem wspominać i wyjaśniać, ile w tym względzie zdziałać może rok święty, ile nastroczy sposobności do uspokojenia jednostek i państw. Cóż bowiem skuteczniejszym będzie dla zjednoczenia ludzi i narodów, jak gdy niezliczone rzesze pielgrzymów ze wszystkich stron świata zgromadzą się w Rzymie, owej drugiej ojczyźnie ludów katolickich, nawiedzą razem wspólnego wszystkim ojca, wyznają łącznie wspólną wiarę, przyjmą Najświętszą Eucharystję — źródło jedności, przepoją i umocnią się tym duchem miłości, który jest szczególną cechą chrześcijan, jak to przypominają i w przedziwny sposób dowodzą wszystkie święte pamiątki Miasta. Pragniemy również, aby tą doskonałą miłością połączyły się z nami te kościoły, których wiekowe, oplakania godne odszczepieństwo zdala trzyma od Kościoła rzymskiego; byłoby to dla Nas niezmierną radością i pociechą, gdybyśmy, jeśli nie wszystkich, to przynajmniej wielu z ich grona, wracających do jedności z owczarnią Chrystusową, mogli z okazji Wielkiego Jubileuszu, objąć serdeczną miłością i w poczet najdroższych synów zaliczyć. Żywimy nadzieję, że obchód Roku Świętego między innymi i ten cenny, bardzo pożądaný skutek przyniesie. Do ożywienia i pobudzenia pobożności wiernych i do uzyskania większej korzyści przyczyni się wielce takie urządzenie i zorganizowanie Jubileuszu, jakie było poprzednimi laty; prosimy Boga, by bogactwem miłosierdzia swego dopełnił, cokolwiek mogłoby brakować czyto pod względem skuteczności, czy urzędów i posług, ustanowionych dla przygotowania i przeprowadzenia przyszłych uroczystości.

Skoro tedy tak dla sprawy katolickiej, jak i dla dusz, okupionych krwią Chrystusową, przewidujemy i obiecujemy sobie tyle korzyści i pomocy, sprawcę i dawcę dóbr wszelkich, Boga błagając, by poczynaniom Naszym sprzyjał, a serca ludzkie do pokuty i skorzystania z tej szczególnej łaski nakłonił, wstępując w ślady Naszych poprzedników, Rzymskich Papieży, za zgodą Czcigodnych Braci Naszych, Kardynałów świętego Rzymskiego Kościoła, w imieniu Boga Wszechmogącego, Błogosławionych Piotra i Pawła i Naszem własnym, na chwałę Bożą, dla zbawienia dusz i na pożytek katolickiego Kościoła, zapowiadamy i ogłaszamy tem pismem powszechny, największy Jubileusz, który trwać będzie od pierwszych nieszporyw Bożego Narodzenia 1924 r., a zakończy się w drugie nieszpory Narodzenia Pańskiego 1925 r.

W przeciągu więc tego roku, wszystkim wiernym obojga płci, którzy należycie obmyci z grzechów i pokrzepieni Ciałem Pańskim, o ile są obywatelami lub mieszkańcami Rzymu, odwiedzą pobożnie i w intencji Naszej pomodlą się przez dwadzieścia dni naturalnych, czy kościelnych, a więc od pierwszych nieszporów jednego dnia, aż do wieczoru drugiego, z rzędu, czy z przerwami, bazyliki św. Piotra i Pawła, Jana Lateraneńskiego i Matki Bożej Wyższej, wszystkim zaś obcym, jeśli uczynią to samo przez 10 dni, udzielamy łaskawie w Panu zupełnego odpustu, t. j. odpuszczenia i przebaczenia wszystkich kar doczesnych, za popełnione grzechy. Jaka jest myśl przewodnia Papieża Rzymskiego pod tym względem, doskonale wiecie; zamierzamy jednakże z okazji wielkiego Jubileuszu osiągnąć pewien szczególny cel, o który wy razem z Nami Boga błagajcie. Mamy na myśli pokój nie na tablicach, ale w sercach ludzkich wryty, pokój między narodami, który, jakkolwiek zdaje się istnieć, jednakże dalekim jest od tego pokoju, jakiego wspólnie z wami oczekiwaliśmy. Czyż nie należy się spodziewać, że Książę Pokoju, Chrystus, który jednym skinieniem uciszył burzę na morzu, miłosierdziem tknięty, uspokoi burze, trawiące tak długo Europę, jeśli wy, mieszkańcy Miasta, wspólnie z pielgrzymami, wolni od grzechów i miłością rozpaleni, u progów Apostolskich o ten szczególny dar błagać będziecie? Pragnieniem Naszem jest, aby tak ci, co mieszkają w Rzymie, jak i przybysze, z okazji Jubileuszu polecieli miłosierdziu Bożemu dwie jeszcze sprawy, które Nam bardzo leżą na sercu i doniosłe mają znaczenie dla religii, mianowicie: aby heretycy wszyscy powrócili na łono prawdziwego Kościoła i by sprawy Ziemi św. tak się ułożyły, jak tego wymagają najświętsze prawa katolickie.

Ktokolwiek zaś, czy to z powodu choroby, czy z innej słusznej przyczyny, tak w Mieście, jak i w podróży, nie mógłby zadośćuczynić wspomnianym wyżej warunkom, lub też przed wykonaniem śmierć go zaskoczyła, tak, że nie tylko nie dokończył, ale nawet nie rozpoczął przepisanych dni i nawiedzeń bazylik, korzysta ze wszystkich łask i odpustu Jubileuszowego, jakgdyby rzeczywiście nawiedzał wymienione wyżej cztery bazyliki, jeśli oczyściwszy się z grzechów, przyjmie Komunię św.

Nie pozostaje Nam już nic innego, ukochani synowie, jak za prosić was najmiłościwiej do Rzymu i do korzystania ze skarbów łaskawości Bożej, jakie święta Matka Kościół wam podaje. W tym względzie nie przystoi wam być leniwymi i opieszałymi, zwłaszcza, gdy ludzie obecnej doby z tak gwałtowną żądzą,—nawet za cenę wiary i obowiązków sumienia—gonią za zdobyciem dóbr doczesnych. Przypomnijcie sobie na pamięć, jak wielka liczba pielgrzymów w poprzednich latach przybywała do św. Miasta, nie zważając na długie, trudne i znojne podróże: od pozyskania szczęścia wiecznego, żadne nie odstraszyły ich niewygody. Jeśli zaś z pobytem w Mieście, czy z podróżą będą połączone pewne trudności i przykrości, to z jednej strony należy je przyjąć w duchu pokuty, dla tem łatwiejszego uzyskania przebaczenia, a z drugiej wynagrodzą je rozmaite pociechy, w tym czasie otrzymane. Podążycie bowiem do miasta, które Zbawca uczynił ośrodkiem swojej religii i siedzibą swego Zastępcy; do miasta, mówię, skąd na was rozlewają się najczystsze i najbezpieczniejsze źródła św. nauki i niebieskiego przebaczenia. Tu wspólny wszystkich

ludzi Ojciec, którego wy miłością otaczacie, będzie czuwał i modlił się za wami. Tu macie przystęp do starożytnych podziemi, do grobów Książąt Apostołów, do zachowanych relikwii przesławnych męczenników: otworem będą wam stały świątynie, wzniesione na chwałę Boga i Świętych w ciągu wieków z takim przepychem i nakładem sztuki, że zawsze wzbudzały i na przyszłość będą wzbudzać podziw wiernych całego świata. Jeżeli pobożnie, jeśli—jak należy—modląc się, będzie je zwiedzać, napewno z ożywioną wiarą i umocnioną wolą wrócić do domów waszych. Zachowanie się zaś wasze w Rzymie musi być inne, niżeli zwyczajnych przybyszów i podróżnych; duchem pokuty owiani, unikajcie wszelkiego zgiełku światowego, a w obliczu, ułożeniu, a zwłaszcza strojach, zachowując należyta skromność, jedynie jak największą korzyść duszy waszej miejcie na oku. Jesteśmy pewni, że biskupi szczególną troską otoczą pielgrzymów: albo sami pójdą na czele waszych pielgrzymek, albo z kapłanów, względnie najszlachetniejszych ludzi świeckich, wybiorą przewodników, by pod ich wodzą pielgrzymka była należycie zorganizowaną i w pobożności ducha się odbyła.

By to pismo Nasze tem łatwiej dostało się do wiadomości wiernych, postanawiamy, by egzemplarze, drukiem odbite, podpisane przez jakiegokolwiek notariusza publicznego, z pieczęcią osoby duchownej, piastującej pewną godność w Kościele, zachowały tę samą ważność, co pismo niniejsze.

Nikomu nie wolno tego obwieszczenia, ogłoszenia, pozwolenia i woli Naszej przekreślać lub też lekkomyślnie odważyć się na sprzeciw; ktokolwiekby w ten sposób postąpił, niechaj wie, że ściąga na siebie gniew Boga Wszdchmogącego i błogosławionych Apostołów Piotra i Pawła.

Dan w Rzymie u św. Piotra, dnia 29 maja, Roku Wcielenia Pańskiego 1924, Pontyfikatu Naszego trzeciego.

P. Card. Gasparri a Secretis Status

O. Card. Cagiano S. R. E. Cancellarius.

Julius Campori Protonot. Apost.

Raphael Virili Protonot. Apost.

Loco plumbi

Visa: M. Riggi C. A. Not.

Zgodność z tekstem, umieszczonym w Acta Apostolicae Sedis, r. b., Nr. 6, str. 209—216, niniejszem stwierdzamy.

Siedlce, 4 lipca 1924.

† *Henryk biskup*

Kanclerz Kurji

Prałat Domowy J. Sw., Kanonik Kap. Katedr. *ks. Julian Ryster.*

III. Zarządzenie Ordynariatu.

Dekret o utworzeniu dekanatu Wisznickiego, zmianach terytorjalnych dekanatów Bialskiego, Parczewskiego, Włodawskiego, zniesieniu dekanatu Kockiego oraz zmiany nazw dekanatów Siedleckiego i Skórzeckiego.

Nr. 2372.

Siedlce, 25 Junii 1924 a.

Henricus Przeździecki

S. Theol. Doctor

Dei Miseratione et Sedis Apostolicae Gratia

EPISCOPUS PODLACHIENSIS

In nomine Domini. Amen.

In Synodo Dioecesana Podlachiensi, anno 1923 celebrata, disceptata fuit quaestio erigendi decanatus Wisznicensis. Propositum illud exsequendum ad tempus differri oportere censuimus. Peracta non ita pridem visitatione canonica decanatum Włodawiensis et Parczewiensis persuasum Nobis est admodum conveniens optatumque fore, ut e laudatis duobus decanatibus, utpote aequo plus amplis commodamque communicationem parochorum cum respectivis decanis praepedientibus itemque ex parte decanatus Bialensis, novus decanatus Wisznicensis constituatur.

Quae cum ita sint, praesentibus statum 106 p. II. !X. XVII Synodi Dioecesanae quoad descriptos limites praedictorum decanatum immutamus atque a die 1 augusti a. c. decanatus: Bialensem, Włodawiensem et Parczewiensem dismembramus necnon decanatum Wisznicensem instituimus erigimusque cum sequenti delimitatione praefatorum decanatum:

1) decanatus Bialensis constabit parochiis: Biała, Choroszczynka, Kodeń, Łomazy, Łukowce, Ortel Królewski, Ortel Książęcy, Piszczac, Swory, Terespol, Tuczna;

2) decanatum Włodawiensem constituent parochiae; Włodawa, Bruss, Dołhobrody, Lubień, Różanka, Ruda-Huta, Sławatycze, Świerzczów, Uhrusk, Wereszczyn, Wola Wereszczyńska;

3) ad decanatum Parczewiensem pertinebunt parochiae: Parczew, Brzeźnica Bychawska, Brzeźnica Książęca, Gęś, Jabłoń, Kodoniec, Kolano, Ostrów, Sosnowica;

4) ad decanatum Wisznicensem pertineri volumus parochias: Wisznice, Horodyszczce, Huszcza, Motwica, Opole, Polubicze, Rossosz, Rozwadówka, Żeszczynka.

Quia tamen ratione habita hodiernarum conditionum nequaquam opus est, ut numerus decanatum in dioecesi Podlachiensi augeatur, decanatum in Kock, utpote parvo numero parochiarum constantem, supprimimus ac suppressum esse declaramus. Parochias vero huic decanatu hactenus adlectas, aliis decanatibus modo qui sequitur: parochiam in Kock decanatu Radzynensi, parochias in Gułowska

Wola et Serokomla decanatus Łukoviensi, parochiam in Łysobyki decanatus Stężycensi unimus et incorporamus.

Insuper denominationem decanatus Siedlcensis in decanatum Siedlcensem St. Stanislai E. M. et decanatus Skórzecensis in decanatum Siedlcensem Immaculatae Concept. B. M. V. immutamus.

Praesentibus a die 1 augusti 1924 valituris.

In quorum fidem etc...

Datum in Siedlce, die etc, ut supra.

† *Henricus episcopus.*

(L. S.)

Cancellarius Curiae

S. S. Praelatus Dom., Canonicus Cap. Cathedr. *Julianus Ryster.*

Z Kurji Diecezjalnej.

1. **Wykazy do katalogu na r. 1925.** J. E. Ordynarjusz zarządził, aby wykazy do katalogu na r. 1925 przesłali do Kurji bezpośrednio księża proboszczowie i rektorzy kościołów. W wykazach tych powinny być uwzględnione, poza wskazanymi rubrykami (ob. Synod Diecezjalny Podlaski z 1923 r. str. 224), następujące jeszcze dane: 7. liczba inowierców: prawosławnych, protestantów oraz żydów i sekciarzy; 8. jakie są w parafii bractwa? 9. jakie są w parafji stowarzyszenia religijne? 10. jakie są stowarzyszenia kulturalne? 11. ile było szkół w r. szk. 1923/1924, z ilu klasami każda? 12. ile do tych szkół uczęszczało dzieci katolickich, a ile akatolickich? czy dzieci żydowskie i w jakiej liczbie korzystały z tych szkół? 13. jakie miejscowości wchodzi w skład parafji, t. j. miasta, osady, wsie, folwarki, kolonje; nazwy miejscowości należy sporządzić w porządku alfabetycznym, zaznaczając: miasto NN, wsie ABC..., folwarki ABC..., kolonje ABC...

Każdy z Rządców kościoła obowiązany jest powyższy wykaz nadesłać do Kurji przed 10 sierpnia r. b.

2. **Przywileje księży Dyrektorów „Apostolstwa Modlitwy“.** Stolica Apostolska nadała przywileje XX Dyrektorom „Apostolstwa Modlitwy“, wyliczone w Wiad. Diec. Podl., 1923 r., str. 201—204. Korzystanie z tych przywilejów uzależnione zostało od zgody Władzy Diecezjalnej. Wobec tego zawiadamia się, że z powyższych przywilejów mogą korzystać wszyscy proboszczowie i administratorzy parafij, w których ostatnio erygowane zostało „Apostolstwo“, a mianowicie: w Gródku, Knychówku, Skrzyszewie, Terespolu oraz prefekci w gimnazjum żeńskim im. K. Zembrzuskiej w Siedlcach w stosunku do uczennic rzeczonoego gimnazjum.

3. **Narodowo-kulturalna praca dla Śląska Górnego.** Staraniem p. mecenasu Stanisława Bełzy (Warszawa, Chmielna 29) powstała w Królewskiej Hucie czytelnia. Dla rozwoju czytelnia potrzebna jest pomoc materjalna. Władza Diecezjalna zwraca się do Wielebnego Duchowieństwa, aby w miarę możliwości poparło kulturalną placówkę na Górnym Śląsku.

4. **Ferje w Kurji.** Ferje kurjalne w r. b. trwać będą od 15 lipca do 1 września. Wielebne Duchowieństwo w tym okresie wstrzyma się od mniej ważnej korespondencji oraz takiej, która może być bez żadnej szkody załatwiona później.

III. Zarządzenie Ordynariatu.

Dekret o utworzeniu dekanatu Wisznickiego, zmianach terytorjalnych dekanatów Bialskiego, Parczewskiego, Włodawskiego, zniesieniu dekanatu Kockiego oraz zmiany nazw dekanatów Siedleckiego i Skórzeckiego.

Nr. 2372.

Siedlce, 25 Junii 1924 a.

Henricus Przeździecki

S. Theol. Doctor

Dei Miseratione et Sedis Apostolicae Gratia

EPISCOPUS PODLACHIENSIS

In nomine Domini. Amen.

In Synodo Dioecesana Podlachiensi, anno 1923 celebrata, disceptata fuit quaestio erigendi decanatus Wisznicensis. Propositum illud exsequendum ad tempus differri oportere censuimus. Peracta non ita pridem visitatione canonica decanatum Włodawiensis et Parczewiensis persuasum Nobis est admodum conveniens optatumque fore, ut e laudatis duobus decanatibus, utpote aequo plus amplis commodamque communicationem parochorum cum respectivis decanis praepedientibus itemque ex parte decanatus Białensis, novus decanatus Wisznicensis constituatur.

Quae cum ita sint, praesentibus statum 106 p. II. !X. XVII Synodi Dioecesanae quoad descriptos limites praedictorum decanatum immutamus atque a die 1 augusti a. c. decanatus: Białensem, Włodawiensem et Parczewiensem dismembramus necnon decanatum Wisznicensis instituimus erigimusque cum sequenti delimitatione praefatorum decanatum:

1) decanatus Białensis constabit parochiis: Biała, Choroszczyńska, Kodeń, Łomazy, Łukowce, Ortel Królewski, Ortel Książęcy, Piszczac, Swory, Terespol, Tucza;

2) decanatum Włodawiensem constituent parochiae; Włodawa, Bruss, Dołhobrody, Lubień, Różanka, Ruda-Huta, Sławatycze, Świerzczów, Uhrusk, Wereszczyn, Wola Wereszczyńska;

3) ad decanatum Parczewiensem pertinebunt parochiae: Parczew, Brzeźnica Bychawska, Brzeźnica Książęca, Gęś, Jabłoń, Kodeń, Kolano, Ostrów, Sosnowica;

4) ad decanatum Wisznicensis pertinere volumus parochias: Wisznice, Horodyszczce, Huszcza, Motwica, Opole, Polubicze, Rossosz, Rozwadówka, Żeszczynka.

Quia tamen ratione habita hodiernarum conditionum nequaquam opus est, ut numerus decanatum in dioecesi Podlachiensi augeatur, decanatum in Kock, utpote parvo numero parochiarum constantem, suppressimus ac suppressum esse declaramus. Parochias vero huic decanatu hactenus adlectas, aliis decanatibus modo qui sequitur: parochiam in Kock decanatu Radzynensi, parochias in Gułowska

Wola et Serokomla decanatus Łukoviensi, parochiam in Łysobyki decanatus Stężycensi unimus et incorporamus.

Insuper denominationem decanatus Siedlcensis in decanatum Siedlcensem St. Stanislai E. M. et decanatus Skórzecensis in decanatum Siedlcensem Immaculatae Concept. B. M. V. immutamus.

Praesentibus a die 1 augusti 1924 valituris.

In quorum fidem etc...

Datum in Siedlce, die etc, ut supra.

† *Henricus episcopus.*

(L. S.)

Cancellarius Curiae

S. S. Praelatus Dom., Canonicus Cap. Cathedr. *Julianus Ryster.*

Z Kurji Diecezjalnej.

1. **Wykazy do katalogu na r. 1925.** J. E. Ordynariusz zarządził, aby wykazy do katalogu na r. 1925 przesłali do Kurji bezpośrednio księża proboszczowie i rektorzy kościołów. W wykazach tych powinny być uwzględnione, poza wskazanymi rubrykami (ob. Synod Diecezjalny Podlaski z 1923 r. str. 224), następujące jeszcze dane: 7. liczba inowierców: prawosławnych, protestantów oraz żydów i sekciarzy; 8. jakie są w parafii bractwa? 9. jakie są w parafii stowarzyszenia religijne? 10. jakie są stowarzyszenia kulturalne? 11. ile było szkół w r. szk. 1923/1924, z ilu klasami każda? 12. ile do tych szkół uczęszczało dzieci katolickich, a ile akatolickich? czy dzieci żydowskie i w jakiej liczbie korzystały z tych szkół? 13. jakie miejscowości wchodzi w skład parafii, t. j. miasta, osady, wsie, folwarki, kolonje; nazwy miejscowości należy sporządzić w porządku alfabetycznym, zaznaczając: miasto NN, wsie ABC..., folwarki ABC..., kolonje ABC...

Każdy z Rządców kościoła obowiązany jest powyższy wykaz nadesłać do Kurji przed 10 sierpnia r. b.

2. **Przywileje księży Dyrektorów „Apostolstwa Modlitwy“.** Stolica Apostolska nadała przywileje XX Dyrektorom „Apostolstwa Modlitwy“, wyliczone w Wiad. Diec. Podl., 1923 r., str. 201—204. Korzystanie z tych przywilejów uzależnione zostało od zgody Władzy Diecezjalnej. Wobec tego zawiadamia się, że z powyższych przywilejów mogą korzystać wszyscy proboszczowie i administratorzy parafii, w których ostatnio erygowane zostało „Apostolstwo“, a mianowicie: w Gródku, Knychówku, Skrzyszewie, Terespolu oraz prefekci w gimnazjum żeńskim im. K. Zembrzuskiej w Siedlcach w stosunku do uczennic rzeczzonego gimnazjum.

3. **Narodowo-kulturalna praca dla Śląska Górnego.** Staraniem p. mecenasu Stanisława Bełzy (Warszawa, Chmielna 29) powstała w Królewskiej Hucie czytelnia. Dla rozwoju czytelnicy potrzebna jest pomoc materialna. Władza Diecezjalna zwraca się do Wielebnego Duchowieństwa, aby w miarę możliwości poparło kulturalną placówkę na Górnym Śląsku.

4. **Ferje w Kurji.** Ferje kurjalne w r. b. trwać będą od 15 lipca do 1 września. Wielebne Duchowieństwo w tym okresie wstrzyma się od mniej ważnej korespondencji oraz takiej, która może być bez żadnej szkody załatwiona później.

5. Zmiany w Rubryceli w r. 1924. W związku z przeniesieniem katedry z Janowa do Siedlec ulega zmianie Rubrycela w następujących dniach:

September. D. 20. — Vesp. de seq. (de Com.), com. Dom. ttm, Compl. de Dom.

† **A. 21. Dom. 15 pt Pent., 4 Sept.** — Anniversarium Dedicatio- nis Eccl. Cath., dx 1 cl. c. oct. — Off. de Com., 9 l. et com. Dom. — In Mis Gl., 2 or. Dom., Cr., Pr. Tr., UED. — In Vesp. com. seq., Dom. et S. Thomae de Villanova EC. ttm.

R. 22. F. 2. — S. Matthaei* Ap. et Ev., dx 2 cl. (ex heri). — Off. de Com., 9 l. et com. SEC. et Ss. Mauritii et Soc. Mm. — In Mis. Gl., 2 or. SEC. (in priv. 3 SEC.), Cr., Pr. Ap. — In Vesp. com. seq. et SEC. ttm, Compl. de Dom.

R. 23. F. 3. — S. Lini* PM. sdx. — L1N. et RR. ex Dom. praec., 9 l. et com. S. Theclae VM., prius oct. — In Mis. Gl., 2 or. oct., 3 SVM., 4 imp., Cr. — Vesp. de seq. (de com.), com. praec. et oct., Compl. de Dom., Hym. term. *Jesu... Q. natus.*

A. 24. F. 4. — BMV. de Mercede, dxm. — Off. de Com. et pr. loco, com. oct., in Prima V. *Q. natus.* — In Mis. Gl., 2 or. oct., 3 imp., Cr., Pr. B. — Vesp. de seq., vHm., com. praec. et oct., Compl. de Fer.

A. 25. F. 5. — B. Ladislai de Gielniów C. PRP. dxm. — L1N. *Inc. lib. Esther...* et RR. ex Dom. 5 Sept., com. oct. — In Mis. Gl., 2 or. oct., 3 imp., Cr. — In Vesp. com. oct. ex I-is Vesp. et Ss. Cy- priani et Justinae Mm.

A. 26. F. 6. (Proh. M. R. V. L.) — De oct. sdx. — Off. ordin., L1NF. 6 pt. Dom. 5 sept., 2-di et 3-ii de Com., 9 l. et com. Ss. Mm. — In Mis Gl., 2 or. Dom. 15 pt Pent., 3 Ss. Mm., 4 imp., Cr. — Vesp. de seq., com. oct.

R. 27. Sab.--Ss. Cosmae* et Domiani* Mm. sdx. — L1N. et RR. de Sab. pt. Dom. 5 Sept., com. oct. — In Mis. Gl., 2 or. oct., 3 *Concede...* de BMV., 4 imp., Cr. — Vesp. de Sab., com. praec., oct. ex 1-is Vesp. et S. Venceslai RM., Compl. de Sab.

† **Vir. 28. Dom. 16 pt Pent. 1 Octob.** — De Ea sdx. — Invit. *Adoremus*, Hym. *Primo die*, L1N. *Incip. lib. 1 Machab.*, ad Laud. Hym. *Aeterne*, com. oct. et SRM. — In Mis. Gl., 2 or. oct., 3 SRM., 4 imp., Cr., Pr. Tr. — Vesp. pr. de seq., com. Dom. et oct. ttm.

November. D. 15. — Vesp. de Sab., com. praec.

† **Vir. 16. Dom. 23 pt Pent., 4 Nov.** — De Ea, sdx. — L1ND., Suff., ad Prim. Symb. et prec. — In Mis. Gl., 2 or. *A cunctis*, 3 ad lib. vel imp., Cr., Pr. Tr. — In Vesp. com. seq. et S. Gregorii Thaum. E. C.

A. 17. F. 2. B. Salomeae V. PRP. dx. L1NF., reliq. ut in Rubric., sed deletur com. oct. et Cr.

A. 18. F. 3. — Omn. ut in Rubr., deletur com. oct.

Dieb. 19 et 20. Deletur com. oct. et Cr.

D. 21. — Deletur com. oct.

D. 22. — Deletur com. oct. et Cr.

D. 23. — Deletur com. oct.; in Missa additur 4 or. imp.

December. D. 8.—Immacul. Conc. BMV. Titularis Eccl. Cath. —

Omnia hac die et per oct. ut in Rubr.

Nota. Eccl. Collegiata in Janów Dedicationem celebrat una cum ceteris ecclesiis consecratis, i. e. d. 11 octobris.

6. Ogłoszenie o egzaminach powakacyjnych w Większym i Mniejszym Seminarjach. Niżej umieszczone ogłoszenie o egzaminach do Podl. Mniejszego Seminarjum Duchownego zechcą WWJKs. Proboszczowie i Administratorowie parafij i kościołów ogłosić zebranemu na nabożeństwo ludowi po kazaniu w niedziele VI, X i XI po Świątkach, t. j. dnia 20 lipca, 17, 24 sierpnia r. b.

W powyższych terminach należy podać do wiadomości wiernych o egzaminach do Większego Seminarjum Duchownego w Janowie (ob. Wiad. Diec. Podl., r. b., str. 81).

Siedlce, dnia 2 lipca 1924 r.

Wikarjusz Generalny Biskup Sufr. Podlaski † Cz. Sokołowski.

Notarjusz Szambelan hon. J. S. Ks. E. Pacewski.

Zmiany w składzie osobistym Duchowieństwa,

Zwolnieni: ks. Jan Iwanczewski i ks. Wojciech Niemir, C. R., ze stanowisk wikarjuszów parafji Garwolin; ks. Szamb. Bolesław Pawłowicz ze st. wik. par. Włodawa; ks. Adam Barwik, C. R., ze st. prefekta w Garwolinie; ks. Kazimierz Izdebski ze st. prefekta w Rykach; ks. Michał Pióro ze st. proboszcza par. Wisznice i ks. Stefan Szalkowski ze st. administratora par. Choroszczyńska.

Mianowani: ks. Aleksander Koczkodaj, wik. par. Zbuczyn, proboszczem par. Malowa-Góra; ks. Jan Iwanczewski, C. R., prefektem w Garwolinie; ks. Leon Ostrowski, wik. par. Ostrów, administratorem par. Mostów.

Przeniesieni proboszczowie: ks. Stefan Ginalski z Malowej Góry do Terespoła; ks. Ludwik Łęga, z Rudy Huty do Hanny, ks. Marjan Juszczyk z Seroczyna Siedleckiego do Wisznic; ks. Ignacy Koskowski ze Stanina do Seroczyna; ks. Jan Profic z Pruszyzna do Stanina; ks. Edward Kucierzyński z Wereszczyzna do Pruszyzna; ks. Jan Wüstenberg z Ortela Królewskiego do Wereszczyzna; ks. Stanisław Stefanowicz z Sosnowicy do Ortela Królewskiego.

Wikarjusze: ks. Wojciech Cyrwus i ks. Juljan Kowalski, C. R., do Garwolina; ks. Tomasz Woźnicki, kapłan diec. Kamien., do Włodawy; ks. Antoni Łapaj z Trzebieszowa do Zbuczyna; ks. Wacław Milik z Ryk do Trzebieszowa; ks. Jarosław Karpan Kozłowski, kapłan archid. Mohylowskiej, do Ryk; ks. Kazimierz Izdebski z Ryk do Sokołowa; ks. Franciszek Osiński z Maciejowic do Ryk; ks. Franciszek Michalik z Sokołowa do Maciejowic; ks. Edward Jakubczak z Korytnicy Łask. do Ostrowa; ks. Tadeusz Zaręba z Osiecka do Jeziorów Sobieni, jako vicarius adjutor.

Dziennik czynności J. E. Ordynarjusza.

29—V —J. E. powrócił z wizytacji kanonicznej parafij nadbużańskich;

4—VI—wyjechał do Seminarjum diecezjalnego w Janowie na egzamina roczne alumnów;

- 7—VI—rozpoczął wizytę kanoniczną parafji Janowskiej;
 14—VI—w kaplicy Seminarjum przyjął na łono Kościoła Sergjusza Spyteckiego, duchownego prawosławnego;
 15—VI—zakończył wizytację kanoniczną parafji Janowskiej;
 16—VI—powrócił do Siedlec;
 17—VI—udał się do Warszawy celem przyjęcia udziału w powitaniu biskupów francuskich;
 19—VI—celebrował pontyfikalnie sumę w kościele prokatedralnym i przewodniczył uroczystej procesji Bożego Ciała; w kaplicy mniejszego Seminarjum w Siedlcach przyjął na łono Kościoła Mikołaja Halasa, duchownego prawosławnego;
 20—VI—wyjechał do Janowa, celem wzięcia udziału w sesji pedagogicznej Seminarjum i w akcji zakończenia roku szkolnego;
 22—VI—w katedrze udzielił święceń subdiakońskich: Wacławowi Jankowskiemu i Janowi Terlikowskiemu, alumnom Seminarjum diecezjalnego;
 24—VI—powrócił do Siedlec;
 30—VI—wyjechał w sprawach diecezjalnych do Warszawy, skąd w d. 2. VII. udał się do Częstochowy na ogólny zjazd Episkopatu Polskiego.

Z Komisji do spraw Organistów diecezji Podlaskiej.

Na posiedzeniu dn. 4 czerwca: 1-o zakwalifikowano do zajęcia posad organistów w diecezji Podlaskiej: Franciszka Kuracha—w parafjach kl. III b.; Jana Zaborskiego—w parafjach kl. II a.;

2) Janowi Omelanowiczowi niekwalifikowanemu pozwolono pozostać na posadzie w parafji Próchenki—do odwołania.

3-o Żądaniom p. Umielewskiego, organisty z Gołonoga, jako przeciwnym §§ 1, 4, 5, 10 i 20 Regulaminu odmówiono.

Przewodniczący Komisji ks. dr. K. Dębiński

Sekretarz W. Stopnicki.

Informacje z prawa państwowego.

Udzielanie sal szkolnych na cele oświatowo-kulturalne.

W powyższej sprawie Ministerstwo W. R. i O. P. wydało dwa następujące okólniki do Kuratorów Okręgów Szkolnych:

1. „W związku z okólnikiem z d. 23 lutego 1922 r. L. 332-22-0. P. w sprawie udzielania lokali szkolnych w szkołach państwowych lub publicznych dla prac oświaty pozaszkolnej (Dz. U. Min. W. R. i O. P. z dnia 16 kwietnia 1922 r. Nr. 13-82, poz. 129), postanawiam w sprawie udzielania sal szkolnych na inne cele oświatowe, co następuje:

I. Na cele, nie mające charakteru ściśle kulturalno-oświatowego, a więc na zabawy towarzyskie, przedstawienia, zebrania polityczne, lokali szkolnych nie można *bezwarunkowo* udzielać.

Nie podlegają temu zakazowi takie zabawy, uroczystości i przedstawienia, które są urządzone przez samą szkołę w celach wychowawczych dla dziatwy szkolnej; dziatwa może, oczywiście, przybyć na nie w towarzystwie rodziców, opiekunów lub krewnych.

II. Na cele kulturalno-oświatowe, jak odczyty i wykłady, wystawy i kursy oświatowe, urządzone staraniem instytucji oświatowych można udzielać sal szkolnych wtedy, gdy zapewnione jest bezpieczeństwo publiczne, nieuszkodzenie sal i urządzeń szkolnych, jako też gdy charakter zgromadzenia, względnie treść zamierzonego odczytu, wykładu i t. d. wyklucza jakiegokolwiek cele polityczne.

III. Ogólnego pozwolenia na użycie sal szkolnych w wypadkach wymienionych w ustępie II, udziela co do szkół powszechnych danego powiatu Inspektor szkolny, co do szkół średnich—Kuratorjum. W szkołach zawodowych udziela pozwolenia na jednorazowe użycie lokalu szkolnego Dyrektor, wzgl. Kierownik szkoły i zawiadamia o tem swą bezpośrednią władzę. Pozwolenia na kilkakrotne, lub perjodyczne udzielanie lokalu szkolnego na wyżej wymienione cele udziela Kuratorjum, wzgl. Ministerstwo w wypadkach, gdy szkoła zawodowa wyjęta jest z pod kompetencji Kuratorjum i podlega Ministerstwu, jako władzy II instancji. O udzieleniu pozwolenia w szkołach powszechnych jest obowiązany Inspektor szkolny zawiadomić zawsze Kuratorjum. W wypadkach wątpliwych należy się zwrócić *przed udzieleniem pozwolenia* do Kuratorjum, które ostatecznie rozstrzyga.

Wobec tego mają instytucje oświatowe, starając się o uzyskanie sal szkolnych w powiecie, o ile chodzi o szkoły powszechne, lub w okręgu szkolnym, o ile dotyczy sal szkolnych w szkołach średnich, zwracać się do Inspektora szkolnego, względnie Kuratorjum, przy czem muszą się wykazać zezwoleniem Władz administracyjnych, stwierdzającym, że wszystkie przepisy, wymagane w takich wypadkach, zostały wypełnione. W ogólnem zezwoleniu, udzielonem przez Inspektora, względnie Kuratorjum, należy zaznaczyć, że nie oznacza ono, iż sala szkolna musi zawsze i bezwarunkowo być oddana do użytku, o tem bowiem, czy można będzie to w danej szkole uczynić, zadecyduje Kierownik, względnie Dyrektor szkoły, jako odpowiedzialny za stan i porządek w budynku szkolnym i jako jedyny, który może rozstrzygnąć, czy w danej chwili sala szkolna może być na inny cel, a nie szkolny, oddana.

O jednorazowe uzyskanie sal szkolnych w szkołach zawodowych mają się zwracać instytucje oświatowe do Dyrektora szkoły, do Kuratorjum zaś, względnie Ministerstwa—o kilkakrotne, lub perjodyczne uzyskanie sal szkolnych.

IV. Kierownik szkoły powszechnej, względnie Dyrektor szkoły średniej, po wykazaniu się przez przedstawiciela instytucji oświatowej ogólnem pozwoleniem Inspektora Szkolnego, względnie Kuratorjum, udziela ewentualnie sali pod warunkiem, że będzie ona po użyciu doprowadzona do całkowitego porządku staraniem instytucji oświatowej, która prosiła o udzielenie sali. W razie odmowy Kierownika lub Dyrektora, może instytucja oświatowa odwołać się do Inspektora szkolnego, względnie do Kuratorjum.

Opłat za użycie lokalu szkolnego nie można pobierać z wyjątkiem zwrotu kosztów za światło, opał i usługę.

Przy udzielaniu zezwolenia należy zawsze mieć na uwadze, żeby normalny tok nauki szkolnej nie poniósł przez to szkody.

Warszawa, dnia 28 kwietnia 1923 r. (L. 1240-23. S)

Kierownik Ministerstwa W. R. i O. P. (—) *J. Mikułowski-Pomorski.*

2. „W uzupełnieniu okólnika z dnia 28 kwietnia 1923 r. L. 1240-23. S. w sprawie udzielania sal szkolnych na cele oświatowo-kultu-

ralne (Dz. U. Min. W. R. i O. P. z dnia 1 lipca 1923 r. Nr. 12-113, poz. 100), Ministerstwo zezwala na udzielanie sal szkolnych na przedstawienia teatralne o charakterze oświatowo-kulturalnym, urządzone staraniem instytucyj społeczno-oświatowych, o ile nie są połączone z zabawami towarzyskimi lub zebraniem politycznymi, na które lokale szkolnych udzielać nie można.

Przy udzielaniu pozwoleń na użycie sal szkolnych na przedstawienia teatralne o charakterze kulturalno-oświatowym, należy stosować postanowienia, zawarte w wyżej powołanym okólniku Ministerstwa z dnia 28 kwietnia 1923 r.

Warszawa, dnia 18 lutego 1924 r. (L. 16243-I ex 1923).

Minister W. R. i O. P. (—) *Dr. B. Miklaszewski.*

(Dz. U. Min. W. R. i O. P., Nr. 6-128 z d. 15 kwietnia 1924 r.)

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

KRONIKA MIEJSCOWA.

Kolegjata Janowska.

Z dniem 1 września rb. kościół w Janowie Podlaskim czyli Biskupim traci tytuł kościoła katedralnego, a zyskuje tytuł kościoła kolegiackiego. Tytuł ten dla kościoła w Janowie nie jest żadną nowością, był on bowiem kolegiatą już w wieku XVII i posiadał własną Kapitułę. Kiedy powstała kolegiata w Janowie nie da się ściśle określić. Faktem jest, że w r. 1746, za rządów diecezją Łucką, do której wówczas Janów należał, biskupa Franciszka Antoniego Kobielskiego, ogłoszono w całej diecezji z ambon o erekcji kolegiaty w Janowie, pod tytułem św. Trójcy, ale nie ulega wątpliwości, że biskup Łucki Aleksander Wyhowski, zmarły w Torczynie w 1714 roku, podnosząc kościół parafjalny w Węgrowie do godności prepozytury, około 1711 roku, prepozytowi węgrowskiemu, który miał być zarazem i regensem seminarjum miejscowego, nadał tytuł wieczysty kanonika kolegiaty janowskiej-*Collegiatae Janoviensis fundandae.* (*P. J. K. Janów Biskupi czyli Podlaski. Kraków 1897, str. 72*). Gdyby biskup Wyhowski nie posiadał aktu erekcyjnego, wydanego przez Stolicę Apostolską na utworzenie kolegiaty w Janowie, nie mógłby urzędownie wynosić prepozyta węgrowskiego i to na wieczne czasy, do godności kanonika kolegiaty. Wiadomo jest rzeczą, że biskup Wyhowski w 1707 roku był w Rzymie i tam dosyć długo bawił, że wówczas wystarał się o podniesienie kościoła Kodeńskiego do godności Infułacji, można więc przypuścić, że wówczas również i dla Janowa otrzymał przywilej kolegiaty. Dlaczego zaraz erekcji nie egzekwował tymczasowo nie wiemy. Czy biskup Kobielski egzekwował potwierdzenie erekcji, wyjednanej przez biskupa Wyhowskiego, czy wyjednał nową, nie wiadomo. Pewną natomiast jest rzeczą że kolegiata Janowska pod względem praw i przywilejów równała się kolegiacie Warszawskiej św. Jana i że składała się z 7 prałatów i 8 kanoników. Pierwszymi członkami Kapituły kolegiaty Janowskiej byli—Prałaci: Antoni Staszewski, oficjał diecezji Łuckiej; Stanisław Tomaszewski, dziekan;

Jakób Glinka, archidiacon; Tomasz Kamieński, kustosz, sędzia surrogat janowski; Michał Neyman, regens seminarjum Janowskiego; Andrzej Piotrowicki, cancellarius i Ignacy Bochowicki, kantor. Kanonicy: Wojciech Kłosowicz, notariusz apostolski, Józef Łacki, prepozyt skrzeszowski; Maciej Truszkowski, prepozyt wohiński; Sebastjan Zera, prepozyt sokolski; Szymon Zaleski, dziekan brański, Wojciech Łęczycycki, prepozyt dywineński, protonotarjusz apostolski i notariusz konsystorza janowskiego; Tomasz Nyko, prepozyt brański i wreszcie Kazimierz Piętka, prepozyt mrozowicki. Dziekan Kapituły, archidiacon, kustosz, cancellarius i kantor obowiązani byli odbywać dwutygodniowe kadencje w Janowie, cała zaś Kapituła zbierała się dwa razy do roku: na św. Michał i dnia 8 maja. (*P. J. K., op. cit., str. 78*).

Z licznych zapisów, jakie zaraz po powstaniu kolegiaty Janowskiej na rzecz jej poczyniono, utworzyła się znaczna, jak na owe czasy suma, bo 282620 złotych, fundusz ten jednak z czasem rozpląnął się, a pozostały tylko ciężary w postaci różnych Mszy i nabożeństw.

Kolegiata Janowska istniała do chwili utworzenia diecezji Podlaskiej, t. j. do 1818 roku. Bulla Papieża Piusa VII z dnia 2 lipca 1818 roku, *Ex imposita Nobis*, erygująca diecezję Podlaską, jednocześnie zniosła kolegiatę Janowską. Obecnie, kiedy przeniesienie stolicy biskupiej, znowu do życia powołanej diecezji Podlaskiej, z Janowa do Siedlec stało się koniecznem, J. E. Najdostojniejszy Arcypasterz wyjednał u Ojca św. erygowanie przy dawnej katedrze w Janowie kolegiaty Janowskiej. Według Brewe Apostolskiego z dnia 20 lutego r. b. Nr. 249, kolegiata Janowska składać się będzie z 4 prałatów i 8 kanoników i używać będzie tych samych odznaczeń, jakich używają członkowie Kapituły Katedralnej Podlaskiej. Cała różnica w odznaczeniach polega na tem, że kiedy członkowie Kapituły Katedralnej na dystynktorjum noszą monogram Papieża Benedykta XV, kanonicy kolegiaccy nosić będą monogram Ojca św. Piusa XI, jako swego założyciela. Odbywanie kadencyj i odprawianie pewnej ilości Mszy św. za dobrodziejów należeć będzie do ich obowiązków. Kapituła kolegiacka otrzyma statut, którym się rządzić będzie. Narazie Kapituła kolegiacka uposażenia żadnego nie posiada, należy jednak mieć nadzieję, że z czasem i to Deus providebit.

Nowym dygnitarzom, którzy powołani będą do Kapituły Kolegiaty Janowskiej, z całego serca życzymy, by byli prawdziwymi luminarzami naszej diecezji.

Ks. dr. Karol Dębiński.

Z Podlaskiego Mniejszego Seminarjum Duchownego św. Rodziny czyli z Wyższego Gimnazjum Biskupa Podlaskiego.

Zakończenie roku szkolnego.

Dnia 17 czerwca r. b. w Uczelni naszej zakończył się rok szkolny 1923-4. Sam akt zakończenia odbył się w następujący sposób. Rano, o godzinie 6 $\frac{1}{2}$ Jego Ekscelencja, Założyciel Uczelni, Ks. Henryk Przeździecki, w kaplicy zakładowej, w asystencji Dyrektora Uczelni, ks. Infułata Karola Dębińskiego i Prokuratora, ks. Grzegorza Snitki, odprawił Mszę św., podczas której wszyscy uczniowie przystąpili do Komunii św., poczem nastąpiło serdeczne przemówienie Ks. Biskupa do młodzieży. O godzinie 9 rano w sali, przybranej zielenią i kwia-

tami zebrali się uczniowie, rodzice niektórych z nich, ksks. i pp. Profesorowie, oraz nieliczna garstka gości z miasta. Ks. Biskup nie mógł być obecnym, musiał bowiem wyjechać do Warszawy na powitanie ks. Biskupów Francuskich. Uczniowie odśpiewali „Boże coś Polskę“, a potem ks. Dyrektor odczytał sprawozdanie roczne:

Uczelnia nasza dziś kończy pierwszy rok szkolny swego istnienia. Powstała ona dzięki zabiegom i licznym ofiarom, dochodzącym aż do osobistego poświęcenia się Jego Ekscelencji naszego Najdosłojniejszego Arcypasterza, oraz wydatnej pomocy materialnej Czcigodnego Duchowieństwa Podlaskiego. Zadaniem jej jest przygotowanie młodzieży, jak pod względem umysłowym, tak i moralnym do słuchania nauk teologicznych w Podlaskiem Większem Seminarjum Duchowem i stąd nosi nazwę „Podlaskie Mniejsze Seminarjum Duchowe św. Rodziny“. Przygotowuje młodzież pod względem moralnym przez troskliwe wychowanie w duchu katolickim i ojczystym, a pod względem umysłowym — przez uczenie swoich wychowanków wszystkich przedmiotów, objętych programem gimnazjów państwowych humanistycznych i stąd nazwa „Gimnazjum“, że zaś posiadać będzie tylko klasy wyższe od IV do VIII włącznie, nazywa się „Gimnazjum Wyższem“. Początkowo zwała się ona „Podlaskiem Liceum Biskupiem św. Rodziny“, lecz, na propozycję Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego, od II półrocza przemianowana została na Wyższe Gimnazjum Biskupa Podlaskiego.

Nie jest to w ścisłym znaczeniu zakład duchowny, lecz gimnazjum świeckie, prowadzone w duchu katolickim.

Pierwszy egzamin kandydatów do klasy IV odbyliśmy d. 23 sierpnia 1923 roku w sali państwowego Gimnazjum żeńskiego imienia Królowej Jadwigi, gdyż lokal Liceum odrestaurowanym i do użytku szkolnego przygotowanym jeszcze nie był. Do egzaminu zgłosiło się 102 młodzieńców rozmaitego wieku, ale, dla słabego ich przygotowania naukowego, można było przyjąć zaledwie 32.

Wszyscy uczniowie Wyższego Gimnazjum mieszkali w gmachu Mniejszego Seminarjum i za opłatę dwóch korcy żyta, 5 funtów słoniny i 5 f. cukru otrzymywali pełne utrzymanie, t. j. naukę, życie, mieszkanie, opał i światło. Podlegają oni pewnemu regulaminowi, a mianowicie: kładą się na spoczynek i wstają o pewnej ściśle określonej godzinie, wspólnie się modlą rano i wieczorem, codziennie słuchają Mszy św., odbywają spowiedź i przystępują do Komunii co miesiąc, wspólnie zasiadają do stołu, mają ściśle określone godziny na naukę i na wypoczynek, wspólne zabawy, wspólne wycieczki za miasto, pogadanki treści obyczajowo-towarzyskiej i t. d.

Skład ciała pedagogicznego od początku roku dotąd był, a i na rok przyszły zostaje prawie ten sam, a mianowicie:

Dyrektorem Seminarjum i Gimnazjum: Ks. dr. Karol Dębiński, Protonotarjusz Apostolski ad instar, Prałat Katedralny Podlaski;

Prefektem: Ks. Władysław Czech, prefekt miejscowych gimnazjów państwowych;

Profesorem języka polskiego: p. Wojciech Woszczerowicz, profesor gimnazjów miejscowych;

Profesorem języka łacińskiego: Ks. Julian Ryster, Prałat Dom. Jego Świątobliwości, Kanonik Katedralny Podlaski, Kanclerz Kurji Diecezjalnej;

Profesorem języka niemieckiego: Ks. dr. Józef Opielka, Notariusz Kurji Diecezjalnej;

Profesorem historii powszechnej: Ks. Koronat Piotrowski, Kanonik honorowy Podlaski, Prefekt państwowych gimnazjów siedleckich;

Profesorem przyrody i geografii: p. Wacław Krzemieniewski, profesor gimnazjów państwowych w Siedlcach;

Profesorem matematyki: p. Stanisław Rostkowski, profesor żeńskiego gimnazjum państwowego w Siedlcach;

Profesorem języka greckiego w Seminarjum: ks. Dyrektor Seminarjum;

Profesorem rysunków: p. Juljan Grefkowicz, profesor gimnazjów państwowych;

Profesorem gimnastyki i pomocnikiem ks. Dyrektora: p. dr. Jan Antoni Stach;

Spowiednikiem zwyczajnym uczniów: ks. Jan Łaski, prefekt szkół miejsowych;

Prokuratorem: początkowo był ks. Władysław Pogonowski, a obecnie jest ks. Grzegorz Snitko.

Z powodu niewykończenia gmachu szkolnego lekcje w Liceum rozpoczęły się dopiero dnia 1 października 1923 roku, ale odtąd, dzięki wysiłkom pp. profesorów, pomimo różnych niedogodności, szły normalnie aż do obecnej chwili i kursy programowe ze wszystkich przedmiotów ukończone zostały.

Praca w naszym Zakładzie prowadzona była w dwóch kierunkach: wychowawczym i oświatowym i to z wielkim nakładem sił, gdyż prawie wszyscy uczniowie, jak to już zaznaczono, naukowo nie byli odpowiednio przygotowani, a nadto niektórzy z nich weszli do Uczelni z tem przekonaniem, że przez to łaskę jej zrobili i że wobec tego mogą się nie uczyć, a przepisy zakładowe lekceważyć i nie wypełniać ich. Otóż powolnem, ale ustawicznem i stanowczem oddziaływaniem na uczniów przekonywano ich, że są w błędzie, że przyszli tu po to, żeby i wyrobić się na wzorowych kapłanów i dzielnych synów i obywateli naszej ukochanej Ojczyzny, a więc muszą pracować, muszą stosować się do przepisów Zakładu, gdyż to jest jedyny sposób dojścia do tego wzniosłego i szlachetnego celu. To powolne, lecz stałe oddziaływanie na uczniów tak ze strony Zarządu Gimnazjum, jak i ze strony pp. Profesorów, którzy zawsze szli ręką w rękę z Zarządem, oraz dobra wola znacznej większości uczniów sprawiły, iż prawie wszyscy z nich jak na lekcjach, tak i po za lekcjami zachowywali się wzorowo, a jak z początku potrzeba było ustawicznie upominać ich i zachęcać do pracy, tak później musiano odbierać im z rąk książki, by ich zmusić do niezbędnego dla ich zdrowia wypoczynku. Rozumie się, że bez ofiar się nie obeszło: jednego z uczniów w ciągu roku musiano usunąć, a drugi, po otrzymaniu rady opuszczenia uczelni, opuścił ją również w środku roku. Rezultatem takiej wspólnej pracy ciała profesorskiego i wysiłków uczniów jest to, iż na ogólną liczbę uczniów klasy IV—29, do klasy V-27 otrzymało promocję.

Wszyscy uczniowie razem w ciągu całego szkolnego roku, z powodu choroby, opuścili 412 lekcji; były to choroby lekkie, cięższych bowiem chorób w tym roku, dzięki Bogu, nie mieliśmy. Zdrowiem uczniów opiekował się zupełnie bezinteresownie p. dr. Hilary Ostrowski.

Zawdzięczając ofiarności Szanownych Panów i Księży Profesorów oraz Braci Kapłanów parafjalnych mamy wszystkie niezbędne w kla-

sie IV pomoce naukowe, jako to: mapy geograficzne i historyczne, tablice poglądowe, niezbędne do wykładów przyrody, przyrządy do tegoż celu służące, nie wyłączając lup i mikroskopu i t. p. Salę naszą wykładową zdobi duży portret Założyciela Seminarjum i Gimnazjum Najdostojniejszego naszego Arcypasterza, darowany nam przez p. B. Sadowskiego, znanego fotografa z naszego miasta; nasza biblioteka szkolna składa się z przeszło 400 dzieł rozmaitej treści, przeważnie darowanych przez księży, między dziełami zaś temi są i takie, jak: Słownik Geograficzny, Encyklopedia Powszechna, dzieła Sienkiewicza, Mickiewicza, Siemieńskiego i inne. Uczniowie chętnie i dużo czytają.

Kaplicę, w której codziennie słuchamy Mszy św. i modlimy się, również, prawie wyłącznie, Czcigodne Duchowieństwo parafjalne zaopatrzyło we wszystko, co do służby Bożej jest niezbędne. Pozwolę więc sobie na tem miejscu wszystkim naszym dobrodziejom, za ich hojne dary i ofiary dla Zakładu złożyć serdeczne „Bóg zapłać“.

Uroczystości szkolnych, obchodzonych przez akademje, na które składały się referaty okolicznościowe, wypracowane przez uczniów, śpiewy i deklamacje, mieliśmy trzy: rocznicę powstania listopadowego, 3 maja i rocznicę drugą koronacji Ojca św. Piusa XI, którego portretem, obdarowanym odpustami i opatrzonym własnoręcznym papieskim podpisem, szcycimy się.

Oprócz częstych nawiedzin Biskupa Założyciela uczelni i Ks. Biskupa Sufragana, którzy, o ile im na to zajęcia pozwalały, przybywali do zakładu na lekcje, w ubiegłym roku mieliśmy dwie wizyty przedstawicieli Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego: dnia 29 stycznia rb. zwiedził szczegółowo Gimnazjum wizytator higieny szkolnej p. dr. Minkiewicz, a dnia 5 maja br. na kilku lekcjach był wizytator naukowy, p. Jan Michalski;

Stan finansowy zakładu w ubiegłym roku szkolnym tak się przedstawiał:

W Y D A T K I:

1. Artykuły spożywcze kosztowały	6.313 zł. 80 gr.
2. Różne wydatki drobne	480 „ — „
3. Opał i światło	1.957 „ — „
4. Pensja profesorów	3.518 „ — „
5. Pensja służby	482 „ — „
6. Urządzenia gospodarcze	1.162 „ — „
7. Wydatki szkolne i kancelaryjne	1.439 „ — „
8. Wydatki na kaplicę	426 „ — „

Ogółem 15.778 zł. 80 gr.

Wydatki te pokryto z następujących źródeł:

1. J. E. Ks. Biskup z funduszu Seminarijnego i innych ofiarował	13.357 zł. — gr.
2. Opłaty uczniowskie, zamienione na gotówkę wyniosły	6.098 „ — „
3. Ofiary osób prywatnych w pieniądzu	1.507 „ 85 „
4. Procenty od powyższych sum, złożonych w Banku na rachunek bieżący	3 „ 33 „

Ogółem 20.966 zł. 18 gr.

Ponieważ uczniowie wnieśli	6.098 zł., — gr.
a utrzymanie ich kosztowało	15.777 „ 80 „
do utrzymania uczniów i szkoły dołożono	9.679 „ 80 „

Na swoje utrzymanie w Zakładzie każdy uczeń wnosił rocznie	210	30	„
każdy zaś uczeń rocznie kosztował	544	6	„
Na utrzymanie dziennie uczeń wnosił	—	70	„
każdy zaś uczeń kosztował dziennie	1	15	„

Po odczytaniu powyższego sprawozdania ks. Dyrektor podziękował wszystkim dobrodziejom i przyjaciółom Uczelni i polecił ją ich sercu i opiece na przyszłość. Uczniowie odśpiewali Hymn młodzieży: „Hej do apelu“, następnie wszyscy udali się do kaplicy i odśpiewaniem antyfony „Pod Twoją obronę“ zakończono uroczystość. Tegoż dnia prawie wszyscy opuścili mury szkolne, dążąc radośnie na wypoczynek letni, a należy on się im słusznie, bo pracowali rzetelnie.

Egzamina powakacyjne do Mniejszego Seminarjum w Siedlcach.

Jeszcze w klasie IV Wyższego Gimnazjum Biskupa Podlaskiego wakuje kilka, a w kl. V parę miejsc. Egzamina dla kandydatów, odpowiadających warunkom, wyszczególnionym w ogłoszeniu, drukowanym na str. 82 „Wiadomości Diecezjalnych“, odbędą się dn. 1 i 2 września r. b. Opłata za naukę i utrzymanie ucznia w Seminarjum w ciągu roku szkolnego 1924/5 wynosi 25 zł. miesięcznie, ma zaś być uiszczoną zgóry w ratach dwumiesięcznych.

Dyrektor Seminarjum *Ks. Dr. K. Dębiński.*

Ze Związku Misyjnego Kleru.

W dalszym ciągu za rok 1924 wnieśli opłatę członkowską następujący kapłani: Księża: Scibiorek Stefan, Masłowski Nikodem, Kwiatkowski Ignacy, Fijałkowski Aleksander, Skwara Paweł, Kornilak Aleksander, Niesłony Józef, Jasiński Ignacy, Kołodziejczyk Stanisław, Woydyno Aleksander, Kropiwnicki Wincenty, Jastrzębski Teodor, Andrzejuk Józef, Jachowicz Stanisław, Łaziński Aleksander, Ciepłiński Paweł, Barski Walerjan, Szawaryn Szczepan, Franczewski Feliks, Opielka Józef, Stefanowski Marjan, Pacewski Eugenjusz, Turski Bronisław, Koczkodaj Aleksander, Profic Jan, Godlewski Jan, Przesmycki Henryk, Supren Wincenty, Mankiewicz Stanisław, Cegłowski Aleksander, Powązka Kazimierz, Benet Michał, Zaręba Tadeusz, Dąbrowski Franciszek, Stokowski Marceli, Żaboklicki Wiktor, Kiebański Stanisław, Słonecki Tomasz, Branik Wiktor, Milik Waclaw, Przystupa Antoni, Hegier Jan, Kucia Tomasz, Żebrowski Karol, Haraszewski Jan, Mazurkiewicz Andrzej, Wójcik Walenty, Bieniecki Władysław, Ciszewski Ignacy, Winer Władysław, Łapaj Antoni.

U w a g a. Jeszcze kilkunastu braci kapłanów nie należy do Związku, lub nie wnieśli za rok bieżący składki. Dzieło zbożne i nader pożyteczne, żaden więc kapłan, pracujący na terenie diecezji naszej, nie powinien uchylać się od niego, nie powinien stać poza Związkiem, albo też, zapisawszy się, zalegać w opłacie. Nie jesteśmy przecież ani tak ubodzy, żebyśmy nie mogli na tak wzniosły, tak szlachetny, tak Boży cel wnieść rocznie jakichś trzech złotych, ani tak skąpi, żebyśmy tej marnej sumki żalowali. A więc, Bracia, nadsyłajcie niezwłocznie wkładki członkowskie, by z nas na liście Związku nikogo nie brakowało!

Z Towarzystwa Misyjnego

Lista kół parafij., które złożyły ofiary na Tow. Misyjne do d. 30.VI. 24 r. w Zarządzie Diecez. Tow

	1922	1923	1924
1 Alumnii Seminarjum	—	1.937.225	12.000.000
2 Biała	3.755	—	—
3 Ceranów	—	36.000	—
4 Czerwonka	—	—	17.200.000
5 Dołhobrody	10.000	—	—
6 Domanice	—	9.000	2.405.000
7 Garwolin	—	—	10.000.000
8 Goźlin	—	—	5.000.000
9 Grębków	—	10.000	10.760.000
10 Górzno	—	—	10.000.000
11 Jabłoń	—	47.000	—
12 Janów	8.067	235.500	5.550.000
13 Jeziory Sobienie	—	—	3.000.000
14 Kock	—	—	15.000.000
15 Kolano	3.051	—	3.000.500
16 Krzesk	—	—	4.000.000
17 Leśna	—	54.200	—
18 Liw	—	—	15.400.000
19 Łuków Przem. P.	19.497	540.760	—
20 Łuków św. Krzyża	6.260	—	4.300.000
21 Międzyrzec św. Józefa	—	60.000	—
22 Mordy	—	35.000	87.690.000
23 Osieck	—	—	10.000.000
24 Ostrówek	—	—	5.000.000
25 Parczew	—	—	61.845.000
26 Parysów	—	—	10.000.000
27 Przesmyki	3.520	466.000	—
28 Radzyń	—	3.987.700	19.500.000
29 Skórzec	—	10.000	—
30 Siedlce św. Stanisława	1.200	33.000	6.000.000
31 Siedlce N. M. P.	27.000	739.160	100.357.000
32 Stanin	2.050	—	—
33 Stara Wieś	—	—	2.280.000
34 Terespol	—	—	1.000.000
35 Trzebieszów	45.620	—	—
36 Tuchowicz	5.700	—	1.600.000
37 Ulan	—	4.320	—
38 Warszawice	—	—	10.000.000
39 Węgrów	—	—	2.500.000
40 Wilga	—	—	5.000.000
41 Wodynie	—	156.200	10.500.000
42 Wohyń	—	—	1.214.000
43 Zbuczyn	—	1.000.000	25.000.000
44 Żeliszew	7.375	—	—
45 D-r Jan Stach prof.	—	—	10.000.000

Siedlce, d. 1 lipca 1924.

Ks. Jan Łaski
skarbnik T. M.

Ofiary. Na budowę Seminarjum Duchownego w Siedlcach złożyli: ks. Szambelan Kazimierz Powązka — 6.000 rb. w 4¹/₂% listach zast. T. K. Z. i ks. Stanisław Foryś — 100 lir. wł.

BIBLIOGRAFJA.

Kornilak A. ks. — **Jak znieść karczmy w Polsce?** Kraków, 1924. Wydawnictwo Księży Jezuitów. „Głosy Katolickie“ Rocznik XXIII. N-o 282. (Kwiecień 1924), str. 32.

Autor broszury w rozdz. 1 „Czy trzeba i czy można znieść karczmy?“ przypomina czytelnikowi, jak wielką jest plaga pijaństwa i jak z nią walczyć. Słusznie omawia rozwój tej wady w narodzie naszym w dzisiejszych czasach. Nawołuje więc do walki w imię dobra ojczyzny. W rozdz. 2 „Nasza ustawa“ przypomina istniejące u nas prawo z 1922 r., dotyczące ograniczenia sprzedaży i spożycia alkoholu. Odnośne teksty autor przytacza w dosłownych cytatach. Wykazując w jaki sposób skorzystać z „Ustawy“ w praktyce, powołuje się na to, co uczyniono w tej mierze w gminach Sterdyńskiej i Kossowskiej, a zatem daje przykłady z naszej diecezji Podlaskiej. W dalszym ciągu swej praktycznej broszury ks. Kornilak podaje wskazówki, jak przeprowadzić „Przygotowanie do głosowania“ (rozdz. 3). Przytacza literaturę polską o alkoholu i pijaństwie, z której należy korzystać do akcji, uświadamiającej ludność o potrzebie walki z pijaństwem, poczem poucza, jak przeprowadzić głosowanie (rozdz. 4. „Głosowanie“), by usunąć z gminy karczmy. Wreszcie podaje „Wzory formularzy urzędowych w sprawach głosowania“ (rozdz. 5).

Jak widać z podanej treści broszury ma ona charakter nawskroś praktyczny i niezmiernie pożyteczny dla duszpasterstwa. To też pracę naszego kapłana polecamy gorącą uwadze Sz. Konfratrów.

Ks. S.

Kmiecik Ireneusz O., Redaktor „Posłańca św. Antoniego“. **Rekolekcje ludowe. 15 Kazań.** Lwów 1924. Nakładem redakcji „Posłańca św. Antoniego“ Str. 232. Cena 1 zł. 25 gr.

O. Ireneusz, Reformator polski w „Przedmowie“ do swoich nauk wyjaśnia, że drukował je w czasopiśmie: „Posłaniec św. Antoniego“ i dodawszy naukę „O obowiązkach rodzinnych“ wydaje kużytkowi Współkapłanów, by im dostarczyć materiału do rekolekcji ludowych.

Autor nie ma pretensyj literackich. Sam skromnie się wyraża o swej pracy. Przerabiał nauki z pism innych autorów, przyznaje, że podał je w formie niedoskonałej. W ten też sposób należy patrzeć na niniejszą książkę.

W szeregu nauk (15) O. Ireneusz rozprawia: o ważności zbawienia, o grzechu śmiertelnym, o pysze, chciwości, nieczystości, o sędzie ostatecznym, o duchu pokuty, o poznaniu siebie samego, o spowiedzi, o miłości bliźniego, o obowiązkach rodzinnych, o obowiązkach względem Kościoła, o miłosierdziu Pańskim, na temat „Przyjdź królestwo Twoje“; daje naukę przed Komunią św.; wreszcie na końcu umieszcza przykład o „Wędrowcu“, jako tło do pierwszej nauki, a zarazem tło dla całych rekolekcji ludowych

WW. nasi Kapłani znajdą w tych naukach niejedną myśl, którą mogą spożytkować w naukach rekolekcyjnych dla swoich parafjan.

B. L. T.

Rogóż Aleksander ks. **Nauki rekolekcyjne dla pozaszkolnej młodzieży męskiej.** Poznań 1924. Nakładem Zjednoczenia Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej. Skład Główny: Spółka Zjednoczenia Młodzieży, Poznań, Pocztowa 15. Str. 86. Do nabycia też w Sekretarjacie Diecezjalnym do spraw społecznych (Siedlce, Kurja, Ks. Ławicki).

Wydawcy w „Przedmowie” wyjaśniają cel niniejszego zbioru nauk. Chodzi o młodzież pozaszkolną, t. j. „zarobkującą na wsi i w mieście”. Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w trosce o odrodzenie religijne swoich członków dają niniejszy podręcznik do rąk WW Kąpłanów, by im ułatwić pracę duszpasterską nad taką właśnie młodzieżą. W tym też celu umieszczono „Objaśnienia”, czyli szczegółowe wskazówki o urządzaniu rekolekcyj oraz tabelę „Porządek nauk i nabożeństw” na wszystkie dni rekolekcyj.

W dziesięciu naukach autor porusza tematy rekolekcyjne. Podaje przemówienia niedługie, lecz w pięknej formie, chociaż przystępnie opracowane. Z nauk tych tryska życie. Widać, że je autor tak też wygłosił, jak napisał.

Sądzymy, że książka ta powinna się znaleźć w ręku każdego kapłana, jako dobry pomocnik do pracy nad młodzieżą naszą.

B. S. P.

Z Ruchu wydawniczego.

Nakładem księgarni „Kroniki Rodzinnej” w Warszawie, znanej z katolickiego kierunku swych wydawnictw, ukazały się dwie interesujące nowości wydawnicze: 1) kanony, wykonane w pięciu kolorach i 2) sepmowe obrazki na pamiątkę I-szej Komunii św.

Konony projektował znany artysta grafik p. Kazimierz Karpowicz, a wykonała starannie na przedwojennym brystolu Drukarnia Społeczna Robotników Chrześcijańskich w Warszawie. Dotąd konony były sprowadzane wyłącznie z zagranicy, więc udatną próbę rozwinięcia przemysłu graficznego w kraju należy powitać z uznaniem.

Obrazek na pamiątkę I-ej Komunii w formacie 9 × 18 cm. projektował artysta malarz p. Antoni Dzierzbicki, a wykonały zakłady drukarskie firmy B. Wierzbicki i S-ka w Warszawie. Dobry papier, staranne odbicie i przystępna cena zalecają to wydawnictwo.

Dążności księgarni „Kroniki Rodzinnej” zastąpienia wydawnictw zagranicznych krajowymi zasługują na poparcie Sz. Duchowieństwa.

Cena niniejszego zeszytu wynosi 1 złoty.

Redaktor Ks. Julian Ryster.

Drukarnia Wydziału Powiatowego przy Sejmiku Powiatowym w Łukowie, pod kier. W. Piotrowskiego.